

Héraðsdómur Reykjavíkur

Dómur 16. janúar 2020

Mál nr. E-1404/2019:

A, B og C

Flóki Ásgeirsson

gegn

Reykjavíkurborg

Ebba Schram

Dómur

Mál þetta, sem dómtekið var að lokinni aðalmeðferð 26. nóvember sl., var höfðað með stefnu birtri 19. mars 2019, af A, [...], B, [...] og C, [...], á hendur Reykjavíkurborg, Ráðhúsi Reykjavíkur, Reykjavík.

Stefnendur gera í málinu eftirfarandi dómkröfur:

1. Stefnandi A krefst þess að stefndi verði dæmdur til þess að greiða stefnanda 5.000.000 króna, með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001, frá 10. október 2015 til greiðsludags.

2. Stefnandi C krefst þess að stefndi verði dæmdur til þess að greiða stefnanda 2.500.000 krónur, með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001, frá 25. febrúar 2016 til greiðsludags.

3. Stefnandi B krefst þess aðallega að stefndi verði dæmdur til þess að greiða stefnanda 6.491.520 krónur, með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001, frá 25. febrúar 2016 til greiðsludags.

4. Til vara krefst stefnandi B þess að stefndi verði dæmdur til þess að greiða stefnanda 2.500.000 krónur, með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001, frá 25. febrúar 2015 til greiðsludags og að viðurkennd verði skaðabótaskylda stefnda gagnvart stefnanda B vegna fjárhagslegs tjóns hennar af völdum synjunar stefnda við því að úthluta stefnanda A sértæku búsetuúrræði samkvæmt lögum nr. 59/1992 á tímabilinu 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016.

5. Til þrautavara krefst stefnandi B þess að stefndi verði dæmdur til þess að greiða henni 2.500.000 krónur, með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001, frá 25. febrúar 2015 til greiðsludags, og að viðurkennd verði greiðsluskylda stefnda

gagnvart henni vegna útlagðs kostnaðar hennar við umönnun stefnanda A á tímabilinu 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016.

6. Til þrautaþrautavara krefst stefnandi B þess að stefndi verði dæmdur til þess að greiða henni 2.500.000 krónur, með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001, frá 25. febrúar 2015 til greiðsludags.

7. Stefnendur krefjast í öllum tilvikum hver um sig málskostnaðar úr hendi stefnda, í tilviki stefnanda A eins og mál þetta væri eigi gjafsóknarmál.

Stefndi krefst sýknu af öllum kröfum stefnanda í málinu, sem og að stefnendum verði gert að greiða stefnda málskostnað samkvæmt mati dómsins.

Ágreiningsefni og málsatvik

Stefnandi A er greind með alvarlega þroskahömlun og hreyfiþroska- hömlun. Hún varð 18 ára hinn 6. apríl 2011. Frá því tímamarki og fram til 1. nóvember 2016 bjó hún hjá móður sinni, stefnanda B, og stjúpföður, stefnanda C. Stefnandi A höfðar mál þetta á þeim grundvelli að á framangreindu ríflega fimm og hálfis árs tímabili, þá hafi hún ekki notið sértæks búsetuúrræðis samkvæmt þágildandi lögum nr. 59/1992 um málefni fatlaðs fólks, þrátt fyrir þjónustumat sem unnið var af stefnda í samræmi við lögina um að stefnandi A hefði þörf fyrir og uppfyllti lagaskilyrði til úthlutunar sértæks búsetuúrræðis samkvæmt lögnum.

Stefnandi A telur óumdeilt að sú þjónusta er hún naut frá stefnda á grundvelli laga nr. 59/1992, á tímabilinu 6. apríl 2011 og þar til henni var úthlutað sértæku búsetuúrræði á grundvelli laganna frá 1. nóvember 2016, hafi ekki verið í samræmi við metna þjónustuþörf hennar samkvæmt sömu lögum á þessu tímabili. Þannig hafi sú þörf stefnanda A fyrir aðstoð sem legið hafi til grundvallar úthlutun sértæks búsetuúrræðis 1. nóvember 2016 í raun verið óbreytt allan þann tíma sem stefnandi hafi búið hjá móður sinni og stjúpföður eftir að hún varð 18 ára árið 2011 og þar til henni var úthlutað sértæku búsetuúrræði 1. nóvember 2016. Einnig sé ljóst að stefnandi A þurfi, vegna fötlunar sinnar, umönnun allan sólarhringinn er sé henni lífsnauðsynleg. Full vitneskja um fötlun hennar og umfang umönnunarþarfar hafi legið fyrir hjá stefnda allt það tímabil er mál þetta tekur til.

Kröfur stefnanda í málinu á hendur stefnda séu þannig reistar á því að skortur á þjónustu stefnda við stefnanda A samkvæmt lögum nr. 59/1992, á tímabilinu 6. apríl

2011 til 1. nóvember 2016, hafi verið saknæmur og ólögmætur og valdið stefnendum tjóni eða kostnaði sem stefndi beri bóta- eða greiðsluábyrgð á.

Af hálfu stefnda er hins vegar vísað til þess að stefnandi A sé greind með alvarlega þroskahömlun, ofvirkni með athyglisbresti og hreyfiþroskaröskun. Hafi hún sótt um sértækt húsnæðisúrræði hjá Svæðisskrifstofu málefna fatlaðra í Reykjavík á meðan málefni fatlaðs fólks hafi verið á hendi íslenska ríkisins. En með breytingu á lögum nr. 59/1992 um málefni fatlaðs fólks, sbr. lög nr. 152/2010, hafi málaflökkurinn verið færður yfir til sveitarfélaga frá og með 1. janúar 2011. Eftir yfirfærslu málaflökksins til sveitarfélaga hafi stefnandi A að nýju sótt um sértækt húsnæðisúrræði hjá stefnda þann 20. nóvember 2012. Samkvæmt mati, sem unnið hafi verið af velferðarsviði stefnda, þá hafi stefnandi A á grundvelli umsóknarinnar verið talin þurfa sértækt húsnæðisúrræði er falli undir þjónustuflokk II (blandaðar fatlanir/hegðunarerfiðleikar). Á þessum tíma hafi stefndi haft yfir að ráða fimm sértækum húsnæðisúrræðum í þjónustuflokki II og umsókn A frá 20. nóvember 2012 hafi verið samþykkt á biðlista eftir slíku úrræði 13. júní 2013.

Þótt stefnandi A væri metin í þjónustuflokki II hefði hún engu að síður verið tilnefnd til búsetu í íbúðakjarna að [...] er tilheyrir þjónustuflokki III, einnig ætlaður fyrir einstaklinga með blandaðar fatlanir eða hegðunarerfiðleika. Úthlutun hafi verið frestað til 5. júlí 2013, en svo hafi farið að annar umsækjandi hafi fengið húsnæðinu úthlutað. En 26. febrúar 2016 hafi stöðu umsóknar stefnanda A um sértækt húsnæðisúrræði verið breytt, eftir að niðurstaða úr svonefndu SIS-mati á A hafi legið fyrir. Samkvæmt því sé A metin í flokki 12 A með stuðningsvísitölu 122, en sú niðurstaða hafi leitt til þess að hún hafi verið færð úr þjónustuflokki II í þjónustuflokk III.

Með bréfi, dags. 10. september 2015, þá hafi stefnendur sett fram almennt orðaða kröfu á hendur stefnda, sem stefndi hafi svarað með bréfi, dags. 24. september 2015. Með bréfi, dags. 21. október 2015, hafi stefnendur svo sett fram kröfu á hendur stefnda í fimm liðum. Í erindi stefnanda hafi verið farið fram á það að stefndi veitti stefnanda A húsnæði til sjálfstæðrar búsetu og þjónustu allan sólarhringinn í samræmi við þjónustuþörf hennar, auk þess sem stefndi var krafín um greiðslu fyrir þjónustu stefnendanna B og C, auk miskabóta til handa A. Með bréfi stefnda, dags. 3. desember 2015, hafi erindi stefnanda verið svarað og áréttað að þegar hefði verið tekin

stjórnvaldsákvörðun í málinu um að stefnandi A ætti rétt á allri lögbundinni þjónustu sem hún hefði verið metin í þörf fyrir.

Hinn 25. febrúar 2016 höfðu stefnendur síðan dómsmál á hendur íslenska ríkinu og stefnda Reykjavíkurborg þar sem stefnandi A krafðist 10 milljóna króna í miskabætur, en aðrir stefnendur, B og C, hvor um sig greiðslu að fjárhæð 26.192.400 krónur úr hendi stefndu sameiginlega.

Með bréfi stefnda, dags. 3. nóvember 2016, hafi A verið boðið sérstakt húsnæðisúrræði á vegum stefnda að [...]. Í bréfinu hafi komið fram að stefnt væri að því að húsnæðið yrði tilbúið til innflutnings í lok árs 2017, en fram að því stæði henni til boða að búa í húsnæði að [...]. A þáði húsnæðisúrræðið og flutti síðan fyrst í húsnæðið að [...] í febrúar 2017, en þá svo í [...], þar sem hún býr enn í dag.

Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur frá 10. október 2017 í máli nr. E-668/2017 voru stefndu sýknaðir af kröfum stefnenda í umræddu máli. Stefnendur áfrýjuðu til Landsréttar. Með dómi Landsréttar, sem kveðinn var upp 21. september 2018 í máli nr. 63/2018, var því máli vísað frá héraðsdómi án kröfu, eins og þar er nánar lýst.

Málsástæður og lagarök stefnenda

Kröfur stefnenda séu reistar á því að skortur á þjónustu stefnda við stefnanda A samkvæmt lögum nr. 59/1992, á tímabilinu 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016, hafi verið saknæmur og ólögmætur og valdið stefnendum tjóni eða kostnaði, er stefndi beri bóta- eða greiðsluábyrgð á gagnvart stefnendum, sbr. dómkröfur.

Ákvörðun stefnda um að úthluta stefnanda A ekki sértæku búsetuúrræði á framangreindu rúmlega fimm ára tímabili hafi byggst á ómálefnalegu og ólögmætu sjónarmiði. Við ákvarðanir sínar á þessu tímabili um það hvort stefnanda A skyldi úthlutað sértæku búsetuúrræði samkvæmt lögum nr. 59/1992 hafi stefndi litið til þeirrar búsetu og umönnunar er stefnendur B og C hafi séð A fyrir á þessu tímabili á eigin kostnað og dregið þessa búsetu og umönnun inn í mat sitt á því hvort stefnanda A skyldi úthlutað sértæku búsetuúrræði á þessu tímabili.

Þetta hafi stefndi gert þrátt fyrir fulla vitneskju um þá afstöðu stefnenda B og C allt þetta tímabil að búseta og umönnun stefnanda A á heimili þeirra uppfyllti ekki þarfir hennar og væri þeim algjörlega ofviða, svo og um brýnar óskir þeirra um að A yrði úthlutað viðunandi búsetuúrræði sem hæfði þörfum hennar og létti umönnunarbyrðinni af stefnendum B og C.

Jafnvel þótt lítið yrði svo á að sveitarfélagi geti verið rétt samkvæmt ákvæðum áðurgildandi laga nr. 59/1992 að draga það inn í mat sitt á forgangsröðun við úthlutun sértæks búsetuúrræðis samkvæmt lögnum að umsækjandi sé þegar með búsetu hjá og/ eða njóti umönnunar skyldmenna, þá geti slíkt sjónarmið því aðeins talist málefnalegt að fyrir liggi að slík búseta og umönnun sé að frumkvæði og fúsum og frjálsum vilja hlutaðeigandi skyldmenna. Það geti hins vegar aldrei talist málefnalegt sjónarmið sveitarfélags í þessu sambandi að byggja ákvörðun sína um það að úthluta umsækjanda ekki sértæku búsetuúrræði á því að sá njóti búsetu og umönnunar, sem skyldmenni vilji ekki sinna, en séu þó nauðbeygð til að veita af þeirri ástæðu að engin önnur búseta og umönnun standi skyldmenni þeirra til boða. Með því að leggja slíkar skyldur á einstaklinga sé sveitarfélag í raun að varpa lagaskyldum sínum yfir á þá einstaklinga. Í öllu falli sé sveitarfélagi óheimilt að leggja slíkar kvaðir á einstaklinga um að sinna þjónustu og umönnun í þágu þess án þess að greiða viðkomandi fyrir það.

Byggi sveitarfélag ákvörðun um að úthluta ekki sértæku búsetuúrræði til fatlaðs einstaklings, er metinn hafi verið í þörf fyrir slíkt úrræði lögum samkvæmt og uppfylli önnur lagaskilyrði til úthlutunar, á því að hann njóti þegar búsetu og umönnunar hjá skyldmönnum er annist um hann nauðugir, þá sé í reynd um að ræða þvingun af hálfu sveitarfélagsins, þar sem foreldrar eða skyldmenni séu þá sett í þá stöðu að þurfa að annast um fatlað skyldmenni án tillits til vilja og getu. Slík nauðung sveitarfélags geti undir engum kringumstæðum talist vera málefnalegt sjónarmið og þar með lögmætur grundvöllur ákvörðunar um það að úthluta ekki sértæku búsetuúrræði til fatlaðs einstaklings er hafi verið metin í þörf fyrir slíkt úrræði samkvæmt lögum nr. 59/1992.

Ákvarðanir stefnda í máli stefnanda A um að úthluta henni ekki sértæku búsetuúrræði á tímabilinu 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016 hafi verið reistar á því sjónarmiði að stefnendur B og C veittu A búsetu og umönnun þrátt fyrir að þau hefðu hvorki vilja né getu til þess. Ákvarðanir stefnda hafi því verið reistar á ómálefnalegu og ólögmetu sjónarmiði og verið ólögmetar.

Óháð ólögmetum grundvelli ákvarðana stefnda um að úthluta ekki til stefnanda A sértæku búsetuúrræði á tímabilinu 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016, þá byggi stefnendur einnig á því að sá dráttur sem hafi orðið á því að A fengi úthlutað sértæku búsetuúrræði þetta tímabil hafi verið óréttlættur og andstæður 9. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993 og óskráðri meginreglu stjórnsýsluréttar um málshraða.

Ákvarðanir stefnda á grundvelli laga nr. 59/1992, þ.m.t. um úthlutun sértæks búsetuúrræðis til umsækjanda er metinn hafi verið í þörf fyrir slíkt úrræði, skuli tekna svo fljótt sem unnt sé, sbr. 1. mgr. 9. gr. laga nr. 37/1993 og meginreglu um málshraða. Tími er liðið hafi frá því A hafi uppfyllt skilyrði til úthlutunar sértæks búsetuúrræðis og þar til ákvörðun hafi loks verið tekin um úthlutun slíks úrræðis til hennar 1. nóvember 2016 hafi ekki verið í samræmi við þessa reglu.

Þótt fjárhagur sveitarfélags og framboð á húsnæðisúrræðum geti eftir atvikum réttlætt upp að vissu marki að einhver tími líði á milli þess að umsókn um sértækt búsetuúrræði samkvæmt lögum nr. 59/1992 sé samþykkt og þar til úthlutun úrræðisins eigi sér svo stað, þá geti margra ára bið eftir úthlutun úrræðis til umsækjanda er metinn hafi verið í þörf fyrir slíkt úrræði aldrei samrýmst málshraðareglu stjórnarsýsluréttarins.

Fjárhagur stefnda og/ eða framboð á sértækum búsetuúrræðum hafi ekki getað réttlætt þann rúmlega fimm ára drátt er orðið hafi á því að stefnandi A fengi úthlutað slíku úrræði og sé í trássi við málshraðareglu stjórnarsýsluréttarins. Ákvarðanir stefnda um það að úthluta stefnanda A ekki sértæku búsetuúrræði allt þetta tímabil hafi því einnig verið ólögmætar af þessari ástæðu.

Réttur stefnanda A til friðhelgi einkalífs og heimilis njóti verndar 1. mgr. 71. gr. stjórnarskrár og 8. gr. mannréttindasáttmála Evrópu, sbr. lög nr. 62/1994 (MSE). Hagsmunir stefnanda af því að fá úthlutað sértæku búsetuúrræði samkvæmt lögum nr. 59/1992 falli að hluta undir vernd þeirra ákvæða. Með ákvörðunum stefnda í máli stefnanda hafi þessum hagsmunum hennar verið raskað án þess að uppfyllt væru skilyrði þessara ákvæða um lögmæti, réttmæti og meðalhóf og ákvarðanir stefnda hafi því einnig falið í sér brot gegn þessum réttindum A samkvæmt þeim.

Réttur stefnanda B og C til friðhelgi einkalífs, heimilis og fjölskyldu njóti einnig verndar 1. mgr. 71. gr. stjórnarskrár og 8. gr. MSE. Hagsmunir stefnanda af því að A væri úthlutað sértæku búsetuúrræði samkvæmt lögum nr. 59/1992 og búsetu- og umönnunarbyrði þannig létt af þeim falli að hluta til undir vernd þessara ákvæða. Með ákvörðunum stefnda í máli A hafi þessum hagsmunum þeirra verið raskað án þess að uppfyllt væru skilyrði þessara ákvæða um lögmæti, réttmæti og meðalhóf. Ákvarðanir stefnda hafi því einnig falið í sér brot gegn réttindum stefnanda B og C samkvæmt 1. mgr. 71. gr. stjórnarskrár og 8. gr. MSE.

Ákvarðanir stefnda hafi verið saknæmar og þær uppfylli skilyrði b-liðar 1. mgr. 26. gr. laga nr. 50/1993 um verulegt gáleysi. Hafi stefnda mátt vera ljóst að með því

að láta hjá líða í rúm fimm ár að úthluta A sértæku búsetuúrræði, þrátt fyrir að væri mat stefnda sjálfs að hún hefði þörf fyrir slíkt úrræði og þrátt fyrir vitneskju um að B og C hefðu hvorki getu né vilja til að veita henni áframhaldandi búsetu og umönnun, væri stefndi að láta hjá líða að uppfylla lögmæltar skyldur sínar gagnvart A og um leið raska hagsmunum stefnenda með ólögmætum hætti.

Fjárhagslegt og ófjárhagslegt tjón stefnenda hafi verið sennileg afleiðing af ólöglegri og saknæmri háttsemi stefnda. Með því að láta hjá líða að úthluta til A sértæku búsetuúrræði, er stefndi hafði sjálfur metið hana í þörf fyrir, á þeirri forsendu að stefnendur B og C myndu veita henni búsetu og umönnun á sinn kostnað, þá hafi stefnda mátt vera það fyllilega ljóst að hann væri með því að raska hagsmunum allra stefnenda með saknæmum og ólögmætum hætti.

Stefndi hafi með því að úthluta ekki til A sértæku búsetuúrræði í samræmi við þarfir hennar og réttindi samkvæmt lögum nr. 59/1992, á tímabilinu 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016, orðið þess valdandi að hún hafi á þessu tímabili ekki fengið notið sambærilegra líf skjara á við aðra þjóðfélagsþegna og skilyrða til þess að lifa eðlilegu lífi, sbr. 1. gr. þeirra. Stefndi hafi þannig orðið valdur að verulegri röskun á líf skjörum og lífsgæðum A á þessu tímabili. Þær aðstæður sem hún hafi þá orðið að búa við hafi engan veginn uppfyllt kröfur til búsetuúrræða er leiði af lögum nr. 59/1992. Hún hafi því á þessu tímabili búið við mun lakari aðstæður en hún hafi átt rétt á lögum samkvæmt, með tilheyrandi skerðingu á líf skjörum og lífsgæðum.

Stefnandi A byggji á því að hún hafi orðið fyrir ófjárhagslegu tjóni af þessum sökum sem stefndi beri skaðabótaábyrgð á eftir ákvæðum b-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 og grunnreglu 41. gr. mannréttindasáttmála Evrópu.

Stefnendur B og C byggji á því að stefndi hafi, með því að úthluta ekki til A sértæku búsetuúrræði í samræmi við þarfir hennar og réttindi samkvæmt lögum nr. 59/1992, á tímabilinu 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016 orðið þess valdandi að B og C hafi á þessu tímabili ekki fengið notið friðhelgi einkalífs síns, heimilis og fjölskyldu. Stefndi hafi þannig orðið valdur að verulegri röskun á líf skjörum, lífsgæðum og fjölskyldulífi stefnenda B og C.

Búseta og umönnun stefnanda A á heimili stefnenda B og C hafi haft í för með sér verulega röskun á einka-, heimilis- og fjölskyldulífi stefnenda, þ.m.t. á svefni, samskiptum stefnenda og frístundum þeirra, allt það tímabil sem A hafi beðið eftir úthlutun sértæks búsetuúrræðis. Það leiði og af mati stefnda á þörf A fyrir sértækt

búsetuúrræði og aðra aðstoð samkvæmt lögum nr. 59/1992 að sannað sé að búseta hennar og umönnun þar hafi haft í för með sér mikla röskun á einka-, heimilis- og fjölskyldulífi stefnenda, enda matið reist á þeirri forsendu að A hafi þörf fyrir mikla aðstoð og umönnun allan sólarhringinn.

Stefnendur B og C byggi á því að þau hafi hvort um sig orðið fyrir ófjárhagslegu tjóni af þessum sökum er stefndi beri skaðabótaábyrgð á sbr. b-lið 1. mgr. 26. gr. laga nr. 50/1993 og grunnreglu 41. gr. mannréttindasáttmála Evrópu.

Að síðustu þá byggi stefnandi B á því að stefnda hafi mátt vera það ljóst að ákvarðanir hans myndu óhjákvæmilega baka henni gríðarlega vinnu við að annast um A. Sú vinna sem stefnandi B hafi verið nauðbeygð til að inna af hendi frá 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016 vegna umönnunar A feli í sér tjón sem metið verði á fjárhagslegan mælikvarða, enda hafi vinnuframlag almennt fjárhagslegt gildi og sá tími sem farið hafi í umönnunina sé um leið tími sem B hafi þá ekki getað nýtt til þess að afla sér tekna með vinnu. Þar sem ólögmætar og saknæmar ákvarðanir stefnda hafi sett hana í þá stöðu að þurfa að velja á milli þess að láta dóttur sína vera án nauðsynlegrar umönnunar eða inna af hendi vinnuframlag eftir megni til að veita henni slíka umönnun, þá feli það vinnuframlag sem hún hafi orðið að inna af hendi í sér fjárhagslegt tjón sem stefndi beri bótaábyrgð á samkvæmt sakarreglunni.

Verðmæti vinnuframlags ráðist af lögum og samningum á vinnumarkaði. Við útreikning á fjárhæð bótaábyrgðu vegna fjárhagslegs tjóns sé miðað við lágmarkslaun eftir gildandi kjarasamningi Starfsgreinasambands Íslands og Sambands íslenskra sveitarfélaga miðað við fullt starf en að frádregnum dögum þar sem A hafi dvalist í skammtímaúrræði utan heimilisins. Þessi krafa sé reist á því að orsakatengsl séu fyrir hendi milli ólögmætrar og saknæmrar háttsemi stefnda og vinnuframlags sem stefnandi B hafi af þeim sökum þurft að inna af hendi endurgjaldslaust.

Til vara, þá krefjist stefnandi B viðurkenningar á skaðabótaskyldu stefnda vegna fjárhagslegs tjóns af völdum synjunar stefnda við því að úthluta A sértæku búsetuúrræði samkvæmt lögum nr. 59/1992 á tímabilinu 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016. Varakrafan sé sett fram á grunni heimildar í 2. mgr. 25. gr. laga nr. 91/1991 í því tilviki ef það yrði niðurstaðan að stefnda B hefði ekki tekist sönnun á umfangi þess fjárhagslega tjóns sem krafist sé bóta fyrir í aðalkröfu. Hafi þá verið leiddar nægar líkur að því að sá stefnandi hafi orðið fyrir fjárhagslegu tjóni, í hverju það sé fólgið og með hvaða hætti það tengist háttsemi stefnda. Stefnandi B hafi þannig

lögvarða hagsmuni af því, að frágenginni aðalkröfu sinni um skaðabætur, að fá þá skorið úr um tilvist og efni réttarsambands síns við stefnda.

Til þrautavara þá byggir stefnandi B á því að stefndi beri greiðsluábyrgð á útlögðum kostnaði hennar vegna umönnunar A á tímabilinu 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016 á grunni óskráðra reglna um óbeðinn erindisrekstur. Þar sem stefndi hafi vanrækt skyldur samkvæmt lögum nr. 59/1992 gagnvart A og skilið hana eftir umönnunar- og eftirlitslausa í aðstæðum þar sem hún hafi ekki getað verið án lífsnauðsynlegrar umönnunar og aðstoðar, þá hafi brýna nauðsyn borið til þess að stefnandi B forðaði A frá háska og tjóni með því að annast um hana og líta eftir henni og legði út vinnuframlag til þess. Á þessu vinnuframlagi, sem hafi verið nauðsynlegt í þágu hagsmuna sem stefnda hafi borið að gæta lögum samkvæmt, en með öllu vanrækt að gera, beri stefndi greiðsluábyrgð á grundvelli óskráðra reglna um óbeðinn erindisrekstur. Stefnandi B byggir á því að hún hafi lögvarða hagsmuni af því, að frágengnum aðal- og varakröfum, að leita viðurkenningar á tilvist og efni réttarsambands síns við stefnda með þeim hætti, sbr. 2. mgr. 25. gr. laga nr. 91/1991.

Fjárfrafa stefnanda A nemi ófjárhagslegu tjóni hennar sem stefndi beri skaðabótaábyrgð á. Krafist sé dráttarvaxta frá og með 10. október 2015, 30 dögum eftir að stefnandi hafi fyrst krafist stefnda um miskabætur, þann 10. september 2015, sbr. 1. mgr. 9. gr. laga nr. 38/2001.

Fjárfrafa stefnanda C nemi ófjárhagslegu tjóni hans er stefndi beri skaðabótaábyrgð á. Krafist sé dráttarvaxta frá og með 25. febrúar 2016, en þann dag hafi mál verið höfðað um kröfuna, sbr. 4. mgr. 5. gr. og 1. mgr. 9. gr. laga nr. 38/2001.

Aðalkrafa stefnanda B nemi annars vegar ófjárhagslegu tjóni hennar sem stefndi beri skaðabótaábyrgð á og hins vegar fjárhagslegu tjóni hennar er stefndi beri skaðabótaábyrgð á. Aðalkrafan sundurliðist í 2.500.000 krónur vegna ófjárhagslegs tjóns og 3.991.520 krónur vegna fjárhagslegs tjóns. Krafist sé dráttarvaxta af allri fjárhæðinni frá og með 25. febrúar 2016, en þann dag hafi dómsmál verið höfðað um báðar kröfurnar, sbr. 4. mgr. 5. gr. og 1. mgr. 9. gr. laga nr. 38/2001.

Krafa stefnanda B vegna fjárhagslegs tjóns nemi kjarasamningsbundnum lágmarksmánaðarlaunum samkvæmt gildandi kjarasamningi Starfsgreinasambands Íslands og Sambands íslenskra sveitarfélaga á tímabilinu apríl 2011 til nóvember 2016 miðað við starfshlutfall sem nemi dvöl A á heimili stefnanda B og C í hverjum mánuði. Miðist krafan við 50-73% lágmarksmánaðarlauna fyrir hvern mánuð er A

hafi dvalið og notið umönnunar stefnanda Bar 21,67 daga á heimili hennar og stefnanda C, sem sé viðmið kjarasamninga fyrir fulla vinnu. En samtals nemi krafan 3.991.520 krónum, sbr. frekari sundurliðun hennar.

Varakrafa stefnanda B lúti að viðurkenningu á skaðabótaábyrgð stefnda á fjárhagslegu tjóni. Krafan lúti að sama fjárhagslega tjóni og krafist sé bóta fyrir í aðalkröfu. Lúti varakrafan að viðurkenningu á bótaskyldu stefnda á því fjárhagslega tjóni er B hafi orðið fyrir af völdum saknæmrar og ólögmætrar háttsemi stefnda og felist í vinnuframlagi er hún hafi þurft að inna af hendi við umönnun A.

Þrautavarakrafa stefnanda B lúti síðan að viðurkenningu á skyldu stefnda til greiðslu útlagðs kostnaðar vegna umönnunar A á tímabilinu 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016. Krafan lúti að sömu fjárhagslegu útgjöldum og krafist sé bóta fyrir samkvæmt aðalkröfu hennar. Lúti krafan að viðurkenningu á greiðsluskyldu stefnda á útgjöldum sem stefnandi B hafi orðið fyrir við umönnun A og felist í því vinnuframlagi sem hún hafi þurft að inna af hendi af þessum sökum.

Þrautþrautavarakrafa stefnanda B sé fjárkrafa vegna ófjárhagslegs tjóns.

Heimild stefnanda til að höfða mál í félagi á hendur stefnda um allar kröfurnar byggir á 1. mgr. 19. gr. laga nr. 91/1991. Kröfur stefnanda eigi allar rætur að rekja til sömu atvika eða aðstöðu, þ.e. ákvarðana stefnda um úthlutun sértæks búsetuúrræðis til stefnanda A á tímabilinu 6. apríl 2011 til 1. nóvember 2016.

Dómsmál um kröfur stefnanda á hendur stefnda hafi fyrst verið höfðað gagnvart stefnda með stefnu sem birt hafi verið þann 25. febrúar 2016. Því máli hafi verið vísað frá dómi með úrskurði Landsréttar, dags. 21. september 2018. Mál þetta sé höfðað innan sex mánaða frá því tímamarki, sbr. 1 mgr. 22. gr. laga nr. 150/2007. Kröfur stefnanda á hendur stefnda í máli þessu séu því að engu leyti fyrndar.

Málsástæður og lagarök stefnda

Stefndi krefst sýknu af öllum kröfum stefnanda. Af málatilbúnaði í stefnu megi ráða að málsástæður stefnanda séu fjórþættar: 1) Ákvarðanir stefnda um að úthluta stefnanda A ekki sértæku húsnæðisúrræði hafi verið reistar á ólögmætu sjónarmiði; 2) Óréttlættar tafir hafi orðið af hálfu stefnda við úthlutun sértæks húsnæðisúrræðis; 3) Brotið hafi verið gegn rétti stefnanda til friðhelgi einkalífs, heimilis og fjölskyldu; 4) Ákvarðanir stefnda hafi verið saknæmar og uppfylli skilyrði um verulegt gáleysi og þá hafi tjón stefnanda verið sennileg afleiðing af saknæmri háttsemi stefnda.

Stefndi mótmæli öllum framangreindum kröfum og málsástæðum allra stefnenda í málinu sem röngum og ósönnuðum, með eftirfarandi rökstuðningi.

Stefnendur haldi því fram að óumdeilt sé að stefnandi A hafi ekki notið þjónustu í samræmi við metna þjónustuþörf frá því að hún hafi orðið 18 ára 6. apríl 2011 og til 1. nóvember 2016. Stefndi byggir á því að þær stjórnvaldsákvarðanir sem hann hafi tekið um þjónustu og sértækt húsnæðisúrræði til handa A á hverjum tíma hafi verið í samræmi við ákvæði stjórnarskrár, laga og reglugerða.

Sýknukrafa stefnda sé á því reist að öll húsnæðis- og þjónustuúrræði stefnda hafi verið í samræmi við ákvæði stjórnarskrár, laga og reglur stefnda. Þá hafi stefndi samþykkt allar umsóknir stefnanda, A, um húsnæði og þjónustu með hliðsjón af mati á þjónustuþörf og veitt henni umrædd úrræði eins fljótt og kostur hafi verið, miðað við forgangsörðun, framboð og eftir atvikum mönnun hverju sinni.

Með bréfi stefnda, dags. 13. júní 2013, hafi A verið tilkynnt að umsókn hennar um sértækt húsnæðisúrræði hefði verið samþykkt og hún sett á biðlista eftir slíku úrræði. Stefndi hafi þannig viðurkennt rétt hennar til þessa úrræðis á grunni stöðu hennar og þágildandi laga nr. 59/1992 um málefni fatlaðs fólks. Stefnandi hafi þó ekki átt tafarlausan rétt til úrræðisins og lagaskyldur stefnda ekki staðið til þess.

Í lögum nr. 40/1991 um félagsþjónustu sveitarfélaga sé sérstaklega fjallað um þjónustu við fatlað fólk í XI. kafla þeirra. Í 44. gr. laganna segi að fatlað fólk eigi rétt á almennri þjónustu eftir því sem unnt sé og við eigi. Lögunum sé því einungis ætlað að tryggja rétt fólks en ekki að skilgreina hann og sé það því verkefni sveitarfélags að útfæra nánar rétt sérhvers einstaklings. Einstaklingur geti þannig ekki gert kröfu um ákveðna þjónustu, heldur helgist framboð hennar af því í hvaða mæli sveitarfélaginu sé unnt að veita þjónustuna hverju sinni. Ýmsar forsendur komi þar til álitá, þar á meðal og eðli máls samkvæmt fjárhagslegar forsendur og möguleiki á rekstri úrræðis, svo sem vegna mönnunar. Ákvæði 44. gr. laga nr. 40/1991 feli þannig ekki í sér að skyldur sveitarfélaga séu svo afdráttarlausar að einstaklingur eigi skilyrðislausan og tafarlausan rétt til tiltekinnar þjónustu eða aðstoðar. Stefndi hafi viðurkennt þörf og rétt stefnanda A á sértæku húsnæðisúrræði. Um leið og húsnæði er hentað hafi þjónustuþörf hennar verið tiltækt hafi það staðið henni til boða. Skyldur stefnda gangi ekki lengra lögum samkvæmt og því beri að sýkna stefnda.

Hvergi sé kveðið á um viðmiðunarfresti, hvorki í stjórnarskrá, lögum eða reglum stefnda, enda væri slíkt fyrirkomulag óraunhæft. Væri slíkt háð ómöguleika þar sem

framboð á húsnæðis- og þjónustuúrræðum ráðist ekki síst af fjölda einstaklinga sem séu á biðlista hverju sinni og metinni þjónustupörf þeirra, forgangsroðun á biðlista þannig að þeir einstaklingar sem séu metnir í brýnustu þörf hverju sinni gangi fyrir, þeim húsnæðisúrræðum sem séu fyrir hendi og þeim fjármunum sem hið opinbera veiti í málaflokkinn. Öll nefnd sjónarmið séu lögmæt og málefnaleg, enda hvíli ekki sú skylda á stefnda að hafa tiltæk húsnæðis- og/ eða þjónustuúrræði tafarlaust eða innan ákveðins frests. Þá verði hið opinbera að hafa svigrúm til að geta forgangsraðað, þannig að umsækjendur sem hafi fengið viðurkenndan rétt til tiltekinnar þjónustu samkvæmt lögum, og séu í brýnustu þörf fyrir úrræði, gangi fyrir hverju sinni.

Allar stjórnvaldsákvarðanir sem stefndi hafi tekið í málum stefnanda A hafi verið lögmætar. Sú ákvörðun er stefndi hafi tekið 13. júní 2013 um að viðurkenna rétt hennar til sértæks húsnæðisúrræðis á grunni metinnar þjónustuþarfar hafi verið í samræmi við skyldur stefnda samkvæmt ákvæðum stjórnarskrár, laga og eigin reglna. Jafnvel þótt nokkur bið hafi orðið á því að stefnda yrði unnt að veita henni það húsnæðisúrræði sem fyrrnefnd ákvörðun hafi tekið til, þá hafi sú bið helgast af lögmætum og málefnalegum ástæðum. Þar á meðal hafi stefndi þurft að gera áætlun um uppbyggingu sértækra húsnæðisúrræða til að mæta aukinni og ófyrirséðri þörf þjónustupega fyrir slíkt úrræði. Sú þörf hafi að miklu leyti ekki komið í ljós fyrr en eftir yfirfærslu málaflokks fatlaðs fólks frá ríki til sveitarfélaga, sem átt hafi sér stað frá 11. janúar 2011. Eðli máls samkvæmt fylgi slíkum byggingaráformum mikil vinna við áætlanagerð, skipulagsvinnu og samþykktarferli, þ.á.m. gerð þarfagreiningar fyrir slíkt húsnæði, fjármögnun, mönnun, o.fl. Stefndi A hafi síðan fengið úthlutað sértæku húsnæðisúrræði í samræmi við metna þjónustupörf um leið og komið hafi að henni miðað við stöðuna á biðlista eftir slíku húsnæði á umræddum tíma.

Stefndi mótmæli því sem haldið sé fram af hálfu stefnenda, að A, hafi beðið í rúm fimm ár eftir því að fá úthlutað sértæku húsnæðisúrræði. Hið rétta sé að biðtíminn hafi verið um þrjú og hálf ár, þ.e. frá ákvörðun stefnda og til þess að hún hafi fengið húsnæði úthlutað í nóvember 2016. Stefndi hafni því alfarið að biðtími í þrjú og hálf ár hafi brotið gegn málshraðareglu stjórnsluréttar, sbr. 9. gr. laga nr. 37/1993. Verði í þessu sambandi að horfa til þess hvers efnis úrræðið sé, en ekki sé hlaupið að því að veita sérhæft húsnæði með nauðsynlegri þjónustu. Þá hafi metin þjónustupörf A breyst á tímabilinu þannig að hún hafi farið úr því að vera metin í þörf fyrir húsnæðisúrræði í flokki II yfir í þörf fyrir slíkt húsnæði í flokki III.

Hjá stefnda sé úthlutunum í sértæk húsnaðisúrræði forgangsraðað með tilliti til þjónustubarfa og aðstæðna umsækjenda sem séu á biðlista eftir slíku húsnaði hjá stefnda. Í gögnum er liggi til grundvallar ákvörðun stefnda sem tekin hafi verið 13. júní 2013 komi fram hvernig aðstæðum á heimili stefnenda hafi verið háttáð og tekið hafi verið mið af því við forgangsroðun umsókna. Ætíð hafi verið gerð ítarleg könnun á aðstæðum á heimili umsækjanda og í því sambandi verið litið til álags á fjölskyldu og aðgengis heima fyrir. Ekki sé framkvæmt beint mat á aðstandendum en þó ávallt tekið tillit til þess ef umönnunarþörfum og aðstæðum viðkomandi er svo háttáð að þeim fylgi verulegt álag. Því fari fjarri að stefndi hafi með einhverjum hætti beitt stefnendur nauðung eða þvingun í þessu sambandi og sé þeirri málsástæðu stefnenda alfarið mótmælt sem rangri og ósannaðri.

Ákvörðun stefnda, er birt hafi verið með bréfi, dags. 13. júní 2013, hafi byggst á verklagi sem hafi verið í gildi á þeim tíma og um verið að ræða lögmeta og málefnalega útfærslu stefnda á skyldum samkvæmt 76. gr. stjórnarskrár, þágildandi lögum um málefni fatlaðs fólks og lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga.

Sveitarfélögum sé tryggður sjálfstjórnarréttur í 78. gr. stjórnarskrár. Þar sé kveðið á um að þau skuli sjálf ráða málefnum sínum eftir því sem lög ákveði. Í því felist að sveitarfélög hafi forræði á því hvernig tekjum þeirra sé varið innan marka er lög setji. Sjálfstjórnarréttur sveitarfélaga sé ríkari en ella þegar um sé að ræða rammalöggjöf, þar sem löggjafinn hafi látið sveitarfélögum eftir visst svigrúm til að meta sjálf, miðað við aðstæður á hverjum stað, hvers konar þjónustu þau vilji og geti veitt fötluðu fólki, sbr. 10. gr. þágildandi laga um málefni fatlaðs fólks, en einnig með því að veita sveitarfélögum heimild samkvæmt 55. gr. sömu laga til setningar reglna um þjónustuna. Þessa þjónustu beri sveitarfélögum að veita fötluðu fólki af þeim tekjustofnum sem þeim hafi verið ákvarðaðir með lögum, sbr. 2. mgr. 78. gr. stjórnarskrár. Bæði skyldur og fjármagn séu þannig ákveðin af löggjafanum, sem marki með þessu fyrirkomulagi ramma og innan hans sé stefnda skylt að vinna.

Á þeim tíma sem atvik og ákvarðanir sem mál þetta snúi að hafi átt sér stað hafi verið í gildi lög nr. 59/1992 um málefni fatlaðs fólks, sem hafi nú verið felld úr gildi. Stefndi hafi þá veitt fötluðu fólki aðstoð annars vegar á grundvelli laga nr. 59/1992 um málefni fatlaðs fólks og hins vegar á grunni laga nr. 40/1991 um félagsþjónustu sveitarfélaga, en þar segi í 44. gr. að fatlað fólk eigi rétt á almennri þjónustu eftir því sem unnt sé og við eigi. Ef litið er til ákvæða þágildandi laga um málefni fatlaðs fólks

hafi stuðningsþjónusta stefnda við stefnanda A byggst á 24. og 25. gr. þeirra. Í 24. gr. laganna hafi þannig verið kveðið á um skyldu sveitarfélaga til að gefa fötluðu fólki kost á liðveislu. Markmiðið með henni hafi verið það að veita fötluðum einstaklingi margháttaða aðstoð við athafnir daglegs lífs.

Á meðan stefnandi A hafi beðið eftir því að fá úthlutað sértæku húsnæðisúrræði hjá stefnda hafi hún fengið aðra lögbundna þjónustu í samræmi við umsóknir hennar og metna þjónustuþörf hverju sinni. Þannig hafi A fengið 30 klukkustundir á mánuði í liðveislu frá stefnda frá 11. desember 2015, en sú þjónusta hafi verið veitt á grundvelli framangreindrar 24. gr. laga um málefni fatlaðs fólks og reglna stefnda um stuðningsþjónustu. Eins og komi fram í bréfi stefnda, dags. 3. desember 2015, þá hafi verið lagt mat á þörf A fyrir liðveislu í samræmi við ákvæði 6. gr. reglna stefnda um stuðningsþjónustu. Niðurstaða matsins hafi verið 34 stig, sem falli undir þjónustuþörf í hæsta flokki, sbr. 8. gr. reglna stefnda um stuðningsþjónustu. Í tilvitnuðu ákvæði sé kveðið á um þann hámarkstímafjölda sem fatlaður einstaklingur geti fengið í liðveislu, sem sé 30 klukkustundir á mánuði.

A hafi einnig fengið dagþjónustu frá stefnda hjá þjónustustofnun við [...], alla virka daga frá kl. 8:30 til 16:00. Hún hafi verið veitt á grunni 2. tölul. 2. mgr. 9. gr. þágildandi laga um málefni fatlaðs fólks. En eins og komi fram í bréfi stefnda, dags. 3. desember 2015, þá hafi A notið hámarks í dagþjónustu.

Þá hafi stefnandi A fengið skammtímavistun hjá stefnda að [...] í tvær vikur í hverjum mánuði, en um hafi verið að ræða hámarksdvalartíma í skammtímavistun. Skammtímavistun hafi verið veitt á grunni 5. tölul. 2. mgr. 9. gr. þágildandi laga um málefni fatlaðs fólks. Hún hafi því notið sólarhringsumönnunar af hálfu stefnda tvær vikur í mánuði. Af þeim sökum hafi ekki verið unnt að verða við umsókn hennar um lengri dvöl en tvær vikur í mánuði í skammtímavistun.

Árið 2015 hafi stefndi einnig samþykkt umsókn A um 60 klukkustundir tímabundið í þjónustu er nefnist frekari liðveisla, í kjölfar þess að hún hafði fótbrotnað. Umrædd þjónusta, þ.e. frekari liðveisla, hafi verið veitt á grundvelli 25. gr. þágildandi laga um málefni fatlaðs fólks. Frekari liðveisla hafi falið í sér viðbótarþjónustu við þá almennu þjónustu er fötluðum einstaklingum hafi staðið til boða af hálfu sveitarfélaga á grundvelli 25. gr. þágildandi laga um málefni fatlaðs fólks og aðeins komið til álita ef almennur réttur samkvæmt 24. gr. sömu laga hafi verið fullnýttur og ekki dugað til. Rök að baki því að stefndi samþykkti umsókn

stefnanda A um frekari liðveislu hafi verið þau að hún hafi verið orðin þreytt á að vera heima og farin að þurfa á því að halda að sækja dagþjónustuna að [...]. Þar sem stofnunin hafi ekki verið með nægan fjölda starfsmanna til að sinna stefnanda A fótbrotni þar hafi verið settur liðveitandi til að vera með henni þar. Í maí 2015 hafi stefndi svo samþykkt umsókn A um fleiri tíma í frekari liðveislu, eða 110 tíma á mánuði, en samkvæmt 8. gr. reglna stefnda um stuðningsþjónustu sé um að ræða hámarksfjölda tíma sem unnt sé að fá á mánuði í frekari liðveislu hjá stefnda. En þrátt fyrir að stefndi hafi þannig samþykkt umsókn um 110 klukkustundir í frekari liðveislu á mánuði vorið 2015, þá hafi stefnda ekki reynst unnt að veita henni þá þjónustu sökum manneklu. Stefndi hafi ítrekað reynt að auglýsa eftir starfsmanni til að sinna þjónustunni en án árangurs. Því hafi komið til skoðunar, vorið 2016, að bjóða A að gera beingreiðslusamning við stefnda um þessa þjónustu, en í því fælist að hún hefði getað ráðið starfsmann til að sinna henni án milligöngu stefnda.

Umfang veittrar þjónustu á grundvelli þágildandi laga um málefni fatlaðs fólks og laga um félagsþjónustu sveitarfélaga hafi ávallt byggst á mati á þjónustubörf, forgangsröðun og fjármagni sem veitt hafi verið til málaflokksins, svo framarlega sem það hafi nægt til að sinna lögbundnum skyldum sveitarfélagsins í málafloknum. Lög um félagsþjónustu sveitarfélaga og lög um málefni fatlaðs fólks veiti sveitarfélögum ákveðið svigrúm til að meta, miðað við aðstæður á hverjum stað, hvers konar þjónustu þau veiti fötluðu fólki í samræmi við markmið laganna, sem komi fram í 1. gr. þeirra, og hvernig aðgengi fatlaðra einstaklinga að þeirri þjónustu skuli tryggt. Ekki sé unnt að ráða af umræddum lögum nema að litlu leyti hver hinn efnislegi réttur íbúa sveitarfélags hafi verið til félagsþjónustu og stuðningsþjónustu, þar sem hann hafi aðallega ráðist af reglum sérhvers sveitarfélags um framkvæmd félagsþjónustu, sem og stuðningsþjónustu. Stefnandi A hafi þar notið hámarksréttar til liðveislu og fengið tímabundið viðurkenndan hámarksrétt til frekari liðveislu á grunni þágildandi laga um málefni fatlaðs fólks, en auk þess notið hámarksréttar til skammtí mavistunar.

Samkvæmt framangreindu, þá hafi stefndi samþykkt allar umsóknir A um húsnæðis- og þjónustuúrræði, hverju sinni í samræmi við lögbundnar skyldur og metna þjónustubörf hennar. Með vísan til þess mótmæli stefndi því að stefnendur B og C hafi innt af hendi einhverja þá þjónustu við A sem stefndi hafi með réttu átt að veita henni samkvæmt lögum. Engin lagaákvæði mæli fyrir um það að stefnandi A

hafi átt tafarlausan rétt á því að fá umrædd úrræði eða þjónustu af hálfu stefnda, eða um tímafresti í því sambandi.

Stefnandi A hafi beðið í tæpt þrjú og hálf ár frá því að stefndi hafi samþykkt umsókn hennar um sértækt húsnæðisúrræði og þar til að hún hafi fengið slíku húsnæði úthlutað. Hvergi í lögum eða reglugerðum sé að finna ákvæði er mæli fyrir um lágmarksbiðtíma einstaklings eftir sértæku húsnæðisúrræði hjá sveitarfélagi. Slíkt fyrirkomulag væri enda ómöguleika háð, þar sem framboð á slíku húsnæði ráðist ekki síst af fjölda einstaklinga í þörf og á biðlista fyrir slíka þjónustu, einstaklingsbundnum þörfum þeirra og forgangsröðun á biðlista. Stefndi vísi síðan til 10. gr. þágildandi laga um málefni fatlaðs fólks. Þar hafi verið kveðið á um að fatlað fólk skyldi eiga kost á félagslegri þjónustu í sjálfstæðri búsetu og húsnæðisúrræðum í samræmi við þarfir þess eftir því sem kostur væri. Af þessu skýra orðalagi ákvæðisins sé ljóst að skyldur stefnda hafi ekki verið svo afdráttarlausar að einstaklingur ætti skilyrðislausan og tafarlausan rétt til tiltekinnar þjónustu eða úrræðis á grunni þágildandi framangreindra laga, og því beri að sýkna stefnda af dómkröfum stefnenda.

Þá mótmæli stefndi því sem ósönnuðu og röngu að hann hafi, við undirbúning og töku ákvarðana í málinu, sýnt af sér verulegt gáleysi eða gáleysi að öðru leyti. Meðferð og afgreiðsla stefnda á máli A hafi hverju sinni verið í fullu samræmi við metna þjónustuþörf og framboð á húsnæði og stuðningsúrræðum. Því hafi allar ákvarðanir stefnda í málinu verið bæði lögmætar og málefnalegar.

Skilyrði 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 fyrir því að dæma miskabætur séu þau að brotið hafi verið gegn frelsi, friði, æru eða persónu annars manns. Ekkert þessara skilyrða sé uppfyllt í málinu. Stefnandi A færi fram þau rök í stefnu fyrir ætluðu ófjárhagslegu tjóni sínu að bið hennar eftir sértæku húsnæðisúrræði hafi valdið henni röskun á lífsgörum og lífsgæðum þar sem hún hafi búið við lakari aðstæður en hún hafi átt rétt á að lögum. Stefndi mótmæli því að bið eftir sértæku húsnæðisúrræði í þrjú og hálf ár geti leitt til þess að skilyrði fyrir miskabótum teljist vera uppfyllt. Þá hafni stefndi því að A hafi í umræddan tíma búið við lakari aðstæður en hún hafi átt rétt á samkvæmt lögum, enda hafi lög ekki mælt fyrir um að hún ætti slíkan rétt innan ákveðinna tímamarka. Þá hafi Hæstiréttur ítrekað staðfest að forgangsröðun, meðal annars vegna fjármagns og þjónustustigs, teljist til málefnalegra ástæðna.

Stefndi fái ekki séð að orsakatengsl séu á milli ákvarðana stefnda og upplifunar stefnanda A. Hún hafi notið ýmissa stuðnings- og þjónustuúrræða á meðan hún hafi

beðið eftir sértæku húsnæðisúrræði. Til að mynda hafi hún verið alla virka daga í dagþjónustu á vegum stefnda að [...] þar sem hún hafi notið samvista við starfsfólk og aðra einstaklinga sem þar hafi sótt dagþjónustu. Þá hafi hún dvalið tvær vikur í mánuði í skammtímavistun að [...] þar sem hún hafi notið samvista við starfsfólk og aðra þjónustuþega. Þá hafi stefnandi fengið þjónustu með liðveislu og frekari liðveislu tímabundið til að styðja hana í daglegum athöfnum.

Stefndi mótmæli einnig fjárhæð miskabótakröfu sem allt of hári, hún sé órökstudd og ekki í samræmi við dómafordæmi. Jafnframt mótmæli stefndi kröfu um dráttarvexti á miskabætur. Engin lagaskilyrði séu fyrir því að verða við slíkri kröfu. Með vísan til framangreinds beri því að sýkna stefnda af þessari dómkröfu.

Stefndi mótmæli miskabótakröfu stefnanda B og C vegna ætlaðs ófjárhagslegs tjóns þeirra af völdum ákvarðanna stefnda í máli A. Skilyrði b-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga séu ekki uppfyllt, enda engin lög sem kveðið hafi á um tafarlausan rétt stefnanda A til sértæks húsnæðisúrræðis. Að öðru leyti vísi stefndi hér til sömu málsástæðna og raka og komið hafi fram í umfjöllun hér að framan um miskabótakröfu stefnanda A.

Stefndi mótmælir sérstaklega fjárhæð miskabótakrafna stefnanda B og C sem alltof háum, en þær séu með öllu órökstuddar og ekki í neinu samræmi við dómafordæmi. Einnig sé mótmælt kröfu um dráttarvexti á miskabætur. Engin lagaskilyrði séu fyrir því að verða við slíkri kröfu. Með vísan til þess sem að framan sé rakið beri því og að sýkna stefnda af þessum framangreindu dómkröfum.

Stefndi hafni því að nokkur skilyrði séu fyrir greiðsluskyldu hans gagnvart stefnanda B fyrir unna þjónustu. Slík krafa hennar byggist hvorki á lögum né samningi. Þá sé það með öllu ósannað og órökstutt að aðrir stefnendur hafi þurft að veita stefnanda A þá þjónustu sem hér sé krafist endurgjalds fyrir, eða að slíkt sé þá tilkomið vegna meintra vanefnda stefnda á lögbundnum skyldum sínum.

Stefnendur byggi á því að eina ástæðan fyrir því að stefndi hafi leyft sér að veita ekki stefnanda A tafarlaust fyrirnefnda lágmarksaðstoð hafi verið sú að stefndi hafi verið viss um að aðrir stefnendur myndu veita henni þá aðstoð sem upp á vantaði. Stefndi mótmælir þessari fullyrðingu stefnanda sem ósannaðri og rangri.

Ekki sé að finna ákvæði í lögum eða reglugerðum sem kveði á um rétt stefnanda B til að fá greitt fyrir þá þjónustu er hér sé gerð krafa um. Þannig sé hvergi kveðið á um rétt fatlaðs einstaklings, eða eftir atvikum aðstandenda hans, til þess að fá greiðslur

frá sveitarfélagi á meðan viðkomandi bíði eftir úrræði sem sveitarfélagið hafi samþykkt að hann eigi rétt á samkvæmt lögum og sett hann á biðlista eftir að fá.

Með öllu sé óljóst hvaða þjónustu stefnandi B telji sig hafa innt af hendi við stefnanda A sem stefnda hafi með réttu borið að veita að lögum. Þannig sé fjárfrafa stefnanda B með öllu órökstudd og vanreifuð. Engin sönnun liggi fyrir um þá ætluðu þjónustu sem B hafi veitt stefnanda A og þá sé í engu gerð grein fyrir því í stefnu hvaða vinna liggi til grundvallar fjárkröfunni og hvaða tímafjöldi liggi henni að baki. Gangi slík kröfugerð ekki upp, enda liggi hér fyrir að stefnandi A hafi dvalið misoft og mismikið á því heimili sem hún hafi deilt með stefnendum á sínum tíma. Stefnandi A hafi hvorki verið metin í þörf fyrir né átt rétt á sólarhringsaðstoð af hálfu stefnda, hvorki samkvæmt lögum né reglum stefnda. Eðli máls samkvæmt, þá geti stefnandi B því ekki gert kröfu á hendur stefnda um greiðslu fyrir slíka ætlaða þjónustu. Engin stoð sé fyrir slíkum fjárkröfum stefnanda Bar á hendur stefnda um greiðslu fyrir slíka ætlaða þjónustu, sem verði ekki reist á lögum, samningi eða bornar undir stefnda.

Stefndi mótmæli sérstaklega dráttarvaxtakröfu stefnanda B en engin skilyrði séu að lögum til þess að dæma stefnda til greiðslu þeirra. Með vísan til alls þessa beri að sýkna stefnda af þessum dómkröfum stefnanda B.

Stefnendur byggi þá að öðru leyti á því að stefndi hafi ekki veitt stefnanda A þá aðstoð er hún eigi rétt á samkvæmt 76. gr. stjórnarskrár. Af því tilefni taki stefndi fram að jafnvel þótt stefnandi yrði metin og talin vera í þörf fyrir meiri þjónustu en hún njóti nú þegar og stefndi hafi viðurkennt, þá leiði ekki af því mati skilyrðislaus réttur hennar til þeirrar þjónustu á grundvelli ákvæða laga um málefni fatlaðs fólks eða annarra laga. Ákvæði 76. gr. stjórnarskrár kveði ekki á um annað en að tiltekinn lágmarksréttur þurfi að vera fyrir hendi og tryggður með lögum. Þá skyldu hafi löggjafinn uppfyllt með setningu annars vegar laga um málefni fatlaðs fólks og hins vegar laga um félagsþjónustu sveitarfélaga. Stefnandi hafi sömuleiðis útfært hinar lögbundnu skyldur sínar í formi reglna um stuðningsþjónustu og félagslega heimaþjónustu. Stefnandi hafi viðurkennt rétt stefnanda til þjónustu á grundvelli reglna um stuðningsþjónustu og félagslega heimaþjónustu. Þar sem ákvæði 1. mgr. 76. gr. stjórnarskrár leggi ekki ríkari eða víðtækari skyldur á herðar stefnda í þessum efnunum en mælt sé fyrir um í fyrrnefndum sérlögum, það er um félagsþjónustu sveitarfélaga og í þágildandi lögum um málefni fatlaðs fólks, og stefndi hafi gengist undir í málinu, þá verði þegar af þeirri ástæðu að sýkna stefnda. Þá mótmæli stefndi því að ákvarðanir

hans hafi með einhverjum hætti brotið gegn 1. mgr. 71. gr. stjórnarskrár og 8. gr. mannréttindasáttmála Evrópu (MSE). Þær ákvarðanir hafi hverju sinni verið í fullu samræmi við ákvæði laga, stjórnarskrár og MSE. Þá vísi stefndi því á bug að MSE leggi ríkari skyldur á herðar stefnda en hann hafi þegar gengist undir í málinu.

Stefndi hafni því að þágildandi lög um málefni fatlaðs fólks hafi girt fyrir að settar væru takmarkanir á tímafjölda er einstaklingur hafi getað fengið í dagþjónustu og skammtímavistun. Ákvæði 9. gr. þágildandi laga um málefni fatlaðs fólks hafi aðeins kveðið á um skyldu stefnda til þess að reka skammtímavistun og dagþjónustu fyrir fatlað fólk og það hafi stefndi gert. Í þessum úrræðum hafi falist stoðþjónusta, sem eðli máls samkvæmt, sbr. jafnframt heiti úrræðanna, hafi verið takmörkuð. Annars vegar sé um að ræða vistun í skamman tíma og hins vegar þjónustu að degi til, en stefnandi A hafi notið beggja framangreindra úrræða.

Stefndi hafni því að hafa brotið gegn formreglum stjórnarsýsluréttarins við undirbúning og töku ákvarðana í máli stefnanda A. Stefndi hafi kannað hagi stefnanda og átt í reglubundnum samskiptum við stefnanda sem og við B fyrir hönd hennar. Stefnandi B hafi á hverjum tíma haft aðkomu að gerð þjónustumats, þ.m.t. SIS-mats. Stefndi hafi viðurkennt rétt A til sértæks húsnæðisúrræðis og þá hafi A verið á biðlista eftir slíku úrræði og síðar fengið því úthlutað hjá stefnda. Hafi hún þó ekki átt skilyrðislausan og tafarlausan rétt til slíks húsnæðis. Ekki hafi hvílt ríkari skyldur á stefnda en að gera ráðstafanir svo tryggja mætti viðunandi þjónustu. Það hafi stefndi gert, m.a. með því að samþykkja uppbyggingu á fleiri sértækum húsnæðisúrræðum og með því að koma á laggir bráðabirgðahúsnæði þar sem A hafi fengið að búa þar til varanlegt úrræði hafi komist í gagnið.

Með hliðsjón af öllu framangreindu krefjist stefndi sýknu af öllum dómkröfum stefnanda í málinu. Um lagarök vísist til stjórnarskrár, laga um félagsþjónustu sveitarfélaga, þágildandi laga nr. 59/1992 um málefni fatlaðs fólks, skaðabótalaga nr. 50/1993, stjórnarsýslulaga nr. 37/1993 og laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála, en um málskostnað sé vísað til 130. gr., sbr. 129. gr., þeirra laga.

Niðurstaða

Málavextir eru í meginráttum óumdeildir, en ágreiningur er um hvaða ályktanir eigi að draga af framvindu í málinu með tilliti til þeirra réttarheimilda er um það gilda.

Fyrir liggur að samkvæmt 1. mgr. 76. gr. stjórnarskrár nr. 33/1944 skal öllum, sem þess þurfa, tryggður í lögum réttur til aðstoðar vegna sjúkleika, örorku, elli, atvinnuleysis, örbirgðar og sambærilegra atvika. Alþingi fer með fjárstjórnarvaldið samkvæmt 41. gr. stjórnarskrár, sem mælir fyrir um að ekkert gjald megi greiða af hendi nema heimild sé til þess í fjárlögum eða fjárukalögum. Samkvæmt þessu er það verkefni löggjafans að ákveða hvernig háttað skuli þeirri opinberu aðstoð sem fötluðu fólki er látin í té. Svigrúmi löggjafans eru þó sett þau takmörk að dómstólar eru bærir til að meta hvort lagasetning um þau málefni samrýmist grundvallarreglum stjórnarskrár, sbr. dóm Hæstaréttar Íslands frá 13. júní 2013 í máli nr. 61/2013.

Stefnendur beina í málinu framangreindum dómkröfum sínum, í sjö liðum, sem eru ýmist um miskabætur, skaðabætur, viðurkenningu á bótarétti eða greiðsluskyldu, og um vexti, að stefnda. Óumdeilt er í málinu að fyrrum lög nr. 59/1992 um málefni fatlaðs fólks, sem og lög nr. 40/1991 um félagsþjónustu sveitarfélaga, eins og þau lög voru fram til 1. nóvember 2016, eigi við varðandi úrlausn málsins. Þá liggur fyrir að framkvæmd þeirrar félagsþjónustu sem hér um ræðir heyrir undir stefnda, sbr. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 59/1992, um að sveitarfélög beri ábyrgð á skipulagi og framkvæmd þjónustu við fatlað fólk, og 4. gr. laga nr. 40/1991, um að sveitarfélag beri ábyrgð á félagsþjónustu innan sinna marka og skuli með skipulagðri félagsþjónustu tryggja framgang markmiða laganna, eins og þau eru skilgreind í 1. gr. þeirra laga.

Þær málsástæður sem eru grundvöllur kröfugerðar stefnenda lúta að því, að þótt stefnandi A hafi óumdeilt verið metin í þörf fyrir framangreint húsnæðis- úrræði og tilheyrandi umönnun af hálfu stefnda, sem fullorðin einstaklingur, þá hafi það þó dregist árum saman að það kæmi til framkvæmda með úthlutun, og hafi þær verulegu tafir verið óréttlætanager og byggst á ómálefnalegum sjónarmiðum stefnda. Á meðan hafi stefnandi A þurft að búa áfram hjá móður sinni og stjúpöður, sem hafi þá jafnframt þurft að annast um hana, án þess að hafa til þess vilja eða getu, og hafi þau gert ljóst að svo væri. Hafi þetta ástand reynt mjög á alla stefnendur, sem hafi þurft að bera byrðar sem stefnda hafi borið skylda til þess að axla, en ekki sinnt. Er því haldið fram að aðgerðaleysi stefnda, þar sem stefnandi A hafi verið haldið þetta lengi á biðlista eftir umræddu húsnæðisúrræði, hafi byggt á ómálefnalegu sjónarmiði um forgangs röðun, þar sem aðrir stefnendur hafi verið látin gjalda þess að stefndi hafi talið sig geta velt byrðum yfir á þau. Hafi það leitt til miska allra stefnenda, auk fjártjóns eða kostnaðar, sem stefnandi B krefst hér bóta fyrir úr hendi stefnda.

Telja stefnendur að umræddur dráttur af hálfu stefnda hafi falið í sér vanrækslu stefnda er fari í bága við áskilnað þágildandi laga nr. 59/1992 og nr. 40/1991, sem og við meginreglur stjórnarsýsluréttar um málshraða, sbr. og 1. mgr. 9. gr. laga nr. 37/1993. En með því hafi jafnframt verið brotið gegn rétti stefnenda til friðhelgi einkalífs og heimilis, sbr. 71. gr. stjórnarskrár og 8. gr. MSE, sbr. lög nr. 62/1994. Framangreind ætluð réttarbrott stefnda hafi að mati stefnenda falið í sér verulegt gáleysi stefnda, en frá upphafi hafi legið fyrir full vitneskja um það hver væri metin þörf A sem og staða og afstaða annarra stefnenda í málinu og sé miski þeirra og tjón því afleiðing af framangreindu aðgerðaleysi stefnda við það að axla ótvíræðar skyldur sínar.

Málsaðilar eru annars ekki sammála um hvernig meta eigi drátt á því að stefnandi A fengi loks úthlutuðu sértæku húsnæðisúrræði þann 1. nóvember 2016. Stefnendur leggja áherslu á að ótvíræð þörf hennar fyrir slíkt sólarhringsúrræði hafi legið fyrir þegar hún varð 18 ára gömul, [...]. En stefndi telur að miða verði hér við 13. júní 2013, þegar A hafi verið tilkynnt um að umsókn hennar um umrætt úrræði, dags. 20. nóvember 2012, hafi verið samþykkt og hún færi á biðlista. Er þannig til þess vísað af hálfu stefnenda að dráttur á því að A fengi umrætt húsnæðisúrræði hafi verið ríflega fimm og hálf ár, en af hálfu stefnda er lögð áhersla á það að ákvörðun byggð á mati á þörf A hafi ekki legið fyrir fyrr en þann 13. júní 2013, þannig að liðið hafi um þrjú og hálf ár þar til hún hafi fengið úthlutun. En ótvírætt liggur fyrir að á umræddu tímabili fékk A umtalsverðra þjónustu af hálfu stefnda, sem rakið er hér að framan, eða skammtí mavistun 14 daga í mánuði, dagvistun alla virka daga frá 8:30 til 16:00, auk liðveislu 30 klukkustundir í mánuði.

Er það mat dómsins varðandi framangreinda bið, að taka verði hér mið af hinni formlegu umsókn og ákvörðun stefnda, sem tilkynnt var 13. júní 2013, eftir ítarlega könnun, um það að umsókn A hefði verið samþykkt, en úthlutun af biðlista á umræddu húsnæðisúrræði fór svo fram þremur og hálfu ári síðar, 1. nóvember 2016.

Hvað varðar þá í fyrsta lagi ætluð réttarbrott stefnda í tengslum við skaðabótakröfu stefnanda B, vegna ætlaðs fjárhagslegs tjóns, sem byggir þá einkum á almennu sakarreglunni, sbr. hér í kröfulið nr. 3, eða þá kröfu þess stefnanda um viðurkenningu á slíkum bótarétti, sbr. kröfulið 4, eða þá kröfu um viðurkenningu á greiðsluskyldu stefnda vegna útlagðs kostnaðar þessa stefnanda, sbr. kröfulið 6, þá byggja þær kröfur allar á framangreindum málsástæðum um það að umræddur dráttur stefnda á því að stefnandi A fengi loks úthlutað viðeigandi húsnæðisúrræði, og sem byggt hefði á

ólögmætum sjónarmiðum, fæli í sér vanrækslu stefnda sem hefði leitt til tjóns eða kostnaðar fyrir stefnanda B, sem stefnda bæri að bæta eða endurgreiða, þar sem hún hafi verið knúin til að sinna A, sbr. framangreint og í málgögnum.

Við mat á ólögmæti og saknæmi, þá er hér til þess að líta að fallast verður á það með stefnda að hvorki ákvæði laga nr. 40/1991 né laga nr. 59/1992 setja fram sérstaka tímafresti í tengslum við biðlista eftir þess háttar úrræði sem hér um ræðir, sem fælu þá í sér tafarlausan rétt m.t.t. þess, auk þess sem ekki liggur fyrir að tafir á framkvæmd úrræðisins í þágu stefnanda A hafi byggst á ómálefnalegum sjónarmiðum af hálfu stefnda, með tilliti til þjónustuparfar, framboðs á húsnæði og stuðningsúrræðum, eða sú bið talist óréttlæt看leg miðað við þær aðstæður sem stefndi hefur hér gert grein fyrir. Þannig var af hálfu stefnda, í ljósi aðstæðna, gripið til margháttáðrar aðstoðar við stefnanda A á tímabilinu, það er þá í formi liðveislu, frekari liðveislu og skammtí mavistunar, sbr. 24. og 25. gr. laga nr. 59/1992, en telja verður að 9., 10. og 44. gr. þeirra laga hafi veitt stefnda visst málefnalegt svigrúm til forgangsröðunar eftir aðstæðum þegar kom að því að uppfylla umræddar skyldur. Þykir því ekki sýnt fram á það að stefnandi B hafi ótvírætt innt af hendi þjónustu við stefnanda A sem stefnda hafi ótvírætt borið skylda til að sinna frekar en gert var samkvæmt lögum nr. 59/1992 og lögum nr. 40/1991, þannig að leitt hafi til tjóns eða kostnaðar er stefndi beri þá ótvírætt ábyrgð á. Þá verður heldur ekki talið að sýnt sé fram á það af hálfu stefnanda Bar að tilvísuð ákvæði stjórnarskrár eða laga um mannréttindasáttmála Evrópu, t.d. hvað varðar ætlaða ólögmæta röskun á einka-, heimilis- eða fjölskyldulífi stefnanda, skapi hér frekari eða víðtækari rétt. Verður því að sýkna stefnda af þeim kröfum stefnanda B í málinu sem lúta að skaðabótum, viðurkenningu á slíkum bótarétti, eða um endurgreiðslu útlagðs kostnaðar sem krafist er hér viðurkenningar á.

Hvað varðar þá miskabótakröfur stefnanda, A, B og C, sbr. kröfuliðir stefnanda nr. 1-6 í málinu, þá er á því byggt af þeirra hálfu að sá verulegi dráttur sem orðið hafi á því að stefnandi A fengi loks úthlutuðu umræddu húsnæðisúrræði, sem hún hafi ótvírætt átt rétt á, hafi falið í sér meingerð stefnda í garð allra stefnanda. A hafi verið aftrað frá því að njóta lífsgæða til jafns á við aðra og hún upplifað þetta sem niðurlægjandi og einangrandi, en móðir og fósturfaðir þá þurft að sinna henni án þess að hafa haft getu eða vilja til að ganga í það hlutverk, sem hafi verið skylda stefnda. Kröfur allra stefnanda um miskabætur, sbr. kröfuliðir nr. 1-6, byggjast á b-lið 1. mgr.

26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, en stefnendur vísa þó einnig til grunnreglu 41. gr. MSE sem bótagrundvallar ófjárhagslegs tjóns stefnenda.

Af ákvæði b-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 leiðir, að heimilt er að láta þann sem ber ábyrgð á ólögmætri meingerð gegn frelsi, friði, æru eða persónu annars manns greiða miskabætur til þess sem misgert var við. Við þetta mat verður því að gera grein fyrir tengslum ætlaðs miska við háttsemi stefnda, en fyrir liggur að þótt sannanlega hafi dregist í þrjú og hálf ár að stefnandi A fengi loks afhent umrætt húsnæðisúrræði, sé miðað við þann 13. júní 2013 þegar ákvörðun um úthlutun lá fyrir, naut hún á umræddu tímabili, meðan hún var á biðlista, þess í stað verulegrar þjónustu af hálfu stefnda, sem rakið er að framan og í gögnum málsins. Er því fallist á með stefnda að ekki sé sýnt fram á það að bið stefnanda A á biðlista í um þrjú og hálf ár eftir umræddu húsnæðisúrræði hafi falið í sér meingerð stefnda í hennar garð eða annarra stefnenda. Er það því niðurstaðan að ekki hafi verið sýnt fram á miska stefnenda á þessum grunni, né heldur er útskýrt hvernig slíkar bætur á öðrum grunni eigi þá við, og verður stefndi því hér sýknaður af miskabótakröfum stefnenda.

Með hliðsjón af öllu hér framangreindu verður að mati dómsins ekki talið að aðrar fram komnar röksemdir eða málsástæður hafi við svo búið þýðingu í málinu eða geti leitt til annarrar niðurstöðu, sbr. e-lið 1. mgr. 114. gr. laga nr. 91/1991. Er þar á meðal átt við sjónarmið og reglur er varða almennt málshraða við töku stjórnvaldsákvarðana. Þá ber loks að geta þess að ekki er að efa að það hafi verið stefnendum erfitt og jafnvel til nokkurs kostnaðarauka að hafa þurft að þola slíka bið á biðlista eftir framkvæmd á æskilegasta úrræði fyrir stefnanda A. En ábyrgð á tilurð þess háttar biðlista fyrir tiltekið æskilegasta úrræði í félagslegri þjónustu verður ekki lögð á stefnda nema til komi skýr fyrirsmáli löggjafans í þá veru og verður ekki séð að svo hafi verið hér.

Að öllu framangreindu virtu verður það því niðurstaðan að grundvöllur sé ekki til þess að fallast á dómkröfur stefnenda og ber því að sýkna stefnda af þeim.

Eins og málið er vaxið þykir þó rétt að málskostnaður á milli málsaðila falli niður. En með vísan til gjafsóknarleyfis til handa stefnanda A, dags. 4. desember sl., þá skal allur gjafsóknarkostnaður hennar vegna máls þessa greiddur úr ríkissjóði, en þar á meðal er tildæmd málflutningsþóknun lögmanns hennar er ákvarðast sem alls 1.980.000 krónur, þá að teknu tilliti til virðisaukaskatts og vinnuskýrslu lögmannsins.

Málið fluttu Flóki Ásgeirsson lögmaður fyrir stefnendur, en Ebba Schram lögmaður fyrir stefnda.

Pétur Dam Leifsson héraðsdómari kvað upp dóminn. Dómarinn tók við meðferð málsins 5. september sl., en hafði fram til þess engin afskipti af málinu. Rétt er og að geta þess að dómsuppsaga í málinu hefur dregist vegna hátíða og embættisanna dómarans, en í því sambandi var gætt að áskilnaði 1. mgr. 115. gr. laga nr. 91/1991.

Dómsorð:

Stefndi, Reykjavíkurborg, er sýknaður af dómkröfum stefnanda, A, B og C, í máli þessu.

Málskostnaður á milli aðila fellur niður.

Allur gjafsóknarkostnaður stefnanda, A, skal greiðast úr ríkissjóði, en þar með talin er málflutningsþóknun lögmanns hennar Flóka Ásgeirssonar sem ákvarðast alls 1.980.000 krónur.

Pétur Dam Leifsson